

Pensioen en verzekering

Jac Rinkes

Acis 12-4-24

pensioen historisch

‘De drempel van de ouderdom’ (Homerus)

Romeinse tijd: *Veterani* (veteranen) waren zij die hun dienstdienst hadden voltooid of een voortijdig eervol ontslag (*missio causaria* of *honesta missio*) op individuele basis hadden ontvangen van de keizer. Dit ging gepaard met een feest waarbij men aftelde *ad signa* (bij de veldtekenen). Ze ontvingen een *praemia militiae* (beloning voor hun krijgsdienst) uit de *aerarium militare* (veldschatkist) van 12.000 *denarii* voor een gewone soldaat.

>pensioen en stoppen met werken vallen samen

Pensioen is een moderne uitvinding

- Tot ver in de 19e eeuw bestond er geen pensioen of oudedagsvoorziening. Mensen moesten daar zelf voor zorgen. Aangezien lang niet iedereen de mogelijkheid had te sparen, was de enige andere mogelijke ouderdomsvoorziening kinderen krijgen, zodat zij jou later konden verzorgen. Deze 'extended family', met meerdere generaties samen wonen, was eeuwenlang heel gewoon.
- Wat niet betekende dat er helemaal niets gebeurde op het gebied van sociale zekerheid voor ouderen (liefdadigheid/gilden).

- De eerste die een collectieve regeling invoerde voor de oudedagsvoorziening was de Pruisische kanselier Otto van Bismarck (1815-1898). Hoewel vooral bekend als de 'ijzeren kanselier', was hij ook degene die in 1889 een inkomensverzekering invoerde voor ouderen, invaliden en zieken. In eerste instantie was de pensioenleeftijd 70, later werd dat verlaagd naar 65 jaar. In Engeland en andere Europese staten werd pas na de Tweede Wereldoorlog een dergelijk stelsel opgebouwd.
- In Nederland voerde Willem Drees (1886-1988) in 1947 de noodwet ouderdomsvoorziening in. In 1957 werd deze vervangen door de Algemene Ouderdoms Wet (AOW). Voortaan kreeg ook in Nederland iedereen een vast basispensioen na je 65e.
- **Pensioenverzekering is aanvulling op AOW, via werkgever of privé.**

pensioenrecht

- Nationaal en Unierecht
- Pensioenwet
- Wet verplichte beroepspensioenregeling Stb 2006, 710
- IORP II Richtlijn werkzaamheden van en toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenfondsen (institutions for occupational retirement provision)

biometrische risico's

- Overkoepelende naam voor risico's die samenhangen met arbeidsongeschiktheid, levensverwachting en overlijden
- Vb van een risico: deelnemerspopulatie wordt gemiddeld ouder dan de vooraf bepaalde levensverwachting

Rechtsvragen actueel inzake pensioenrecht

- Is het buffervereiste voor Nederlandse pensioenfondsen (art. 131 Pw) in strijd met de IORP II-richtlijn?
- IORP II laat de Staat de vrijheid laat om, ook als de Nederlandse pensioenfondsen niet een dekking tegen biometrische risico's verzekeren in de zin van art. 15 lid 1 IORP II, aanvullende voorschriften vast te stellen over het aan te houden eigen vermogen (ECLI:NL:HR:2024:194)

- Mag in uitvoeringsovereenkomst met pensioenverzekeraar bijbetalingsverplichting bij dekkingstekort worden overeengekomen? Uitleg uitvoeringsovereenkomst. Strijd met art. 23 en 25 Pensioenwet?
- Eventuele tariefgarantie verhindert niet beroep op dekkingsgraad
- De verplichting onder bepaalde omstandigheden een bankgarantie te stellen of bijstorting te doen is niet in strijd met de art. 7:925/964 en 975 BW (is beleggingstechnisch, niet verzekeringstechnisch)
- ECLI:NL:GHDH:2022:1558, HR:2024:155

Toekomst pensioenen

- Wet toekomst pensioenen Stb 2023, 216 en Besluit Wtp 2023, 217 + 220
- Uitvoeringsovereenkomst Asser/Lutjens 2023/258 en 260
- Lutjens NJB 2023/2544: Nieuwe methode pensioenopbouw – een onzekerder pensioen en een fors aantal procedures
- De [Wet toekomst pensioenen \(Wtp\)](#) bepaalt dat in de toekomst alleen nog premieovereenkomsten als karakter van een **tweedepijlerpensioenregeling** zijn toegestaan (I=AOW/II=via werkgever/III-privé).
- Lutjens TVP 2024/1 (werkingsfeerbepalingen Bpf 2000, verplichtstellingbesluiten)

Knelpunten (Lutjens)

De premieovereenkomst kent een wezenlijk andere methode voor verwerving van pensioenaanspraken dan de uitkeringsovereenkomst: bij de premieovereenkomst is de hoogte van de premie bepaald, bij de uitkeringsovereenkomst geldt in beginsel een 'vastgestelde' uitkering.

Voor pensioenfondsen gaat het overstappen op een ander karakter van de pensioenregeling gepaard met het voorschrift dat als 'standaard' de onder de 'oude' pensioenregeling opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten door een collectieve waardeoverdracht worden omgezet naar aanspraken en rechten in de nieuwe premieovereenkomst.

INVAREN

Wat zijn de doelen voort die de [Wtp](#) wil invullen? Dat is enerzijds het voorschrijven van een pensioenregeling zonder de strikte regels over het eigen vermogen en – daardoor – met meer kans op een pensioen dat zijn koopkracht behoudt. Anderzijds is dat het neerzetten van regels op grond waarvan pensioendeelnemers meer profijt hebben van de eigen premie. Dit gebeurt via de solidaire/flexibele of de premie-uitkeringsovereenkomst.

Discussiepunten: rechten van slapers en gepensioneerden (hoe binding aan nieuwe afspraken/recht gehoord te worden)

andere probleempunten:

- Compensatie (hoe?) in of buiten pensioenregeling (premiënadeel/gemiste opbouw, omslagpunt volgens Lutjens 42 jr). Extra pensioen of andere arbeidsvoorwaarden?
- Progressieve premie? (overstap andere werkgever en dan?)
- Overgang van onderneming en compensatie/progressieve premie (vallen daarbuiten)
- De genoemde invaarproblemen en advieskwesties
- Pensioenaanspraken en –rechten vermogensrechten dus eigendom? Niet absoluut HvJEU C-223/19 (geen recht op pensioen bepaalde hoogte). Lutjens: het gaat om vermogenswaarde. Debat mogelijk.
- Conflicten en geschilleninstantie (Kifid voor verzekeraars en premiepensioeninstellingen, Pensioenfederatie: Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP) sinds 1-1-24)

... EN IK WIL GRAAG
DE KEUZEVRIJHEID HEBBEN
OM ZELF EEN FOUTE
BESLISSING TE NEMEN

PRIMA..

IK HOOR HET
AL.. U HEBT
ER GOED
OVER
NAGEDACHT

HEIN DEKORT